

บทที่ 6

การเรียบเรียงคำให้การ

ตอนที่ 1

การเรียบเรียงคำให้การจำเลยในคดีอาญา

การพิจารณาคดีอาญา

อาชีพทนายความจะเลือกรับว่าความเป็นเฉพาะทนายโจทก์อย่างเดียวเสมอไป ย่อมไม่ได้ ทนายความต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งว่าต่างและแก้ต่างลูกความได้นั้นก็คือ ต้องเป็นได้ทั้งฐานะโจทก์ จำเลย ในบทนี้จะกล่าวถึงการเรียบเรียงคำให้การในกรณีเป็น ทนายจำเลยต่อไป

เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็น จำเลยจริง กฎหมายกำหนดให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามว่าได้กระทำผิด จริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจดรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป (ป.วิ.อาญา มาตรา 172 วรรคสอง)

ในทางปฏิบัติ เมื่อศาลได้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามจำเลยตามที่ กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติแล้ว หากจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำผิดตามฟ้องของโจทก์จริง ศาลก็จะจดคำให้การของจำเลยไว้แล้วอ่านให้ฟังและให้คู่ความลงชื่อ แล้วจึงดำเนินการ ต่อไปโดยศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่เป็นคดีที่มีข้อหาความ ผิดกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่า นั้นกฎหมายกำหนดให้ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง (ป.วิ.อาญา มาตรา 176)

ในกรณีที่จำเลยปฏิเสธและขอต่อสู้คดี ส่วนมากทนายจำเลยจะทำคำให้การยื่นต่อ ศาลในวันพิจารณา ในกรณีเช่นนี้ก่อนที่ศาลจะดำเนินการพิจารณา ศาลจะสอบถามจำเลย อีกครั้งหนึ่งว่าจำเลยยังยืนยันที่จะให้การตามคำให้การที่ยื่นต่อศาลหรือไม่ จำเลยจะแก้ไข

เปลี่ยนแปลงคำให้การอย่างไรก็ชอบที่จะทำได้ ถ้าจำเลยยังคงยืนยันที่จะให้การตามเดิม ศาลก็จะจดไว้เป็นหลักฐานในคำให้การของจำเลยและให้จำเลยลงลายมือชื่อไว้ ถ้าจำเลยยังไม่ต้องการที่จะให้การขณะนั้น ศาลก็จะจดรายงานไว้แล้วดำเนินการพิจารณาต่อไป

เมื่อหลักกฎหมายเป็นดังนี้ จะเห็นว่าหากเป็นกรณีที่จำเลยยอมรับสารภาพตั้งแต่ชั้นสอบสวนว่าได้ทำผิดจริงและสมัครใจรับสารภาพในชั้นศาล ดังนี้ ไม่มีปัญหา ศาลยอมจดคำให้การจำเลยและพิจารณาไปตามรูปคดี แต่ถ้าจำเลยปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำผิดตามฟ้องและประสงค์จะต่อสู้คดี ทนายจำเลยจำเป็นต้องยื่นคำให้การต่อศาล ปัญหาว่าจะถือหลักเรียบเรียงคำให้การในคดีอาญาอย่างไรนั้น ถ้าเปรียบเทียบกับคดีแพ่ง ในคดีแพ่งถือหลักว่าคำให้การจำเลยต้องต่อสู้ทุกประเด็นที่โจทก์ฟ้องพร้อมด้วยเหตุผล หากไม่ต่อสู้ไว้เป็นประเด็นหรือไม่ให้การถึงหรือนิ่งเฉยเสียถือว่าจำเลยยอมรับ เช่น จำเลยถูกฟ้องว่าขับรถโดยประมาทชนโจทก์ก็ได้รับบาดเจ็บ โจทก์เรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายฐานละเมิดเป็นจำนวนเงิน 150,000 บาท หากจำเลยต่อสู้แต่เพียงประเด็นค่าเสียหาย เช่น อ้างว่าโจทก์เรียกร้องสูงเกินไป โจทก์เสียหายไม่ถึงตามที่เรียกร้อง ฯลฯ ส่วนข้อเท็จจริงในกรณีโจทก์อ้างว่าจำเลยขับรถชนไม่ได้ต่อสู้ไว้ เท่ากับจำเลยยอมรับว่าทำละเมิดต่อโจทก์โดยขับรถชนโจทก์จริง ดังนี้ เป็นต้น แต่ในคดีอาญาหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ทนายความในคดีอาญาส่วนมากมักจะปฏิเสธว่าจำเลยไม่ได้กระทำผิดตามฟ้องโจทก์โดยไม่ให้เหตุผล ซึ่งนักกฎหมายเรียกว่า “ปฏิเสธลอย” คือ ปฏิเสธไม่มีประเด็นใดๆ ทั้งสิ้น เช่น โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์ หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ฯลฯ จำเลยปฏิเสธลอย ดังนี้

“จำเลยทราบฟ้องของโจทก์แล้ว ขอปฏิเสธฟ้องของโจทก์ตลอดข้อหาว่าจำเลยมิได้กระทำผิดตามฟ้องแต่ประการใด รายละเอียดจะให้การในชั้นพิจารณาคดี ขอศาลได้โปรดกรุณาพิพากษายกฟ้องโจทก์ ปล่อยจำเลยพ้นข้อหาไป”

ควรมีการแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....จำเลย

คำให้การฉบับนี้ข้าพเจ้านาย/นาง/น.ส.....ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียงและพิมพ์

ประโยชน์ของการปฏิเสธลอย

การปฏิเสธลอยเป็นการปฏิเสธโดยปราศจากเงื่อนไข กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าไม่ยอมรับข้อเท็จจริงใดๆ ที่ปรากฏในคำฟ้อง ทั้งนี้เพื่อที่จะหยุดคู่ชั้นเชิงของฝ่ายโจทก์ในการสืบพยานโดยที่ระบบกฎหมายของประเทศไทยเป็นแบบกล่าวหา ผู้ใดกล่าวหาผู้อื่นว่ากระทำความผิดอาญา ผู้ที่กล่าวหาต้องมีหน้าที่พิสูจน์ให้ประจักษ์จึงจะลงโทษได้ ซึ่งเป็นหลักทั่วไปด้วยเหตุนี้โจทก์จึงมีหน้าที่พิสูจน์ ด้วยเหตุที่โจทก์ต้องพิสูจน์ก่อนนี้เองโจทก์อาจจะเก็บข้อเท็จจริงบางอย่างที่สำคัญเพื่อยงปล้ำไม่ครบองค์ประกอบของความผิดในกฎหมายอันจะเป็นเหตุทำให้ศาลยกฟ้องโจทก์ได้ทันทีโดยยังไม่ทันฟังพยานจำเลยก็ได้ตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ว่าผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาในสาระสำคัญว่าในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด¹ ผู้ใดกล่าวหาว่าบุคคลใดทำความผิดผู้นั้นต้องพิสูจน์² เมื่อพิสูจน์ไม่ได้ก็ลงโทษเขาไม่ได้ หรืออย่างว่าแต่พิสูจน์ไม่ได้เลย แม้พิสูจน์ได้แต่ศาลยังสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ กฎหมายยังให้ศาลยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้เป็นคุณแก่จำเลย³ หลักกฎหมายนี้ทำนองเดียวกับสุภาษิตกฎหมายที่ว่าปล่อยคนผิดร้อยคนดีกว่าลงโทษคนบริสุทธิ์เพียงคนเดียว เพราะฉะนั้นนายจำเลยจะใช้โอกาสนี้ แต่ถ้านายจำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องแต่ได้ขยายข้อเท็จจริงบางอย่างหรือยอมรับข้อเท็จจริงบางอย่างไว้ในคำให้การ แม้โจทก์สืบข้อเท็จจริงบกพร่องไปบ้างแต่ข้อเท็จจริงนั้นจำเลยรับเข้ามาแล้ว ศาลอาจฟังลงโทษจำเลยได้ เช่น จำเลยถูกฟ้องว่ากระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อาญา มาตรา 291 โดยบรรยายข้อเท็จจริงว่าจำเลยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้พาผู้ตายซึ่งเป็นพาร์ตเนอร์ไปร่วมหลับนอนในโรงแรมที่เกิดเหตุแล้วได้ร่วมเพศกับผู้ตายด้วยความประมาทขาดความระมัดระวัง จำเลยได้ร่วมเพศติดการทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย ขอให้ศาลลงโทษตามกฎหมาย

ในกรณีข้างต้นหากจำเลยปฏิเสธลอยโดยไม่บรรยายข้อเท็จจริงใดๆ เลย โจทก์ผู้กล่าวหาต้องนำสืบให้ได้ความชัดว่าจำเลยร่วมเพศติดการอย่างไร ที่ว่าจำเลยกระทำไปโดย

¹Universal Declaration of Human Right Article 11 (1) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2550) มาตรา 39 วรรคสอง

²ป.วิ.แพ่ง มาตรา 84/1 ประกอบ ป.วิ.อาญา มาตรา 15

³ป.วิ.อาญา มาตรา 227 วรรค 2

ประมาทนั้นจำเลยทำอะไร โจทก์จะต้องมีพยานหลักฐานตลอดจนประจักษ์พยานหรือพยานบุคคลอื่นๆ มาสืบพิสูจน์ เช่น อ้างว่าจำเลยบีบคอผู้ตาย ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าจำเลยบีบคออย่างไร สิ่งเหล่านี้นักศึกษาคงพอจะนึกออกว่าถ้ากรณีผู้ตายกับจำเลยอยู่กันเพียงสองต่อสองในขณะที่ร่วมเพศ ไม่มีบุคคลที่สามหรือคนอื่นๆ เห็นเหตุการณ์เลย ดังนี้ หากจำเลยไม่ยอมให้การชั้นสอบสวนย่อมเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่อัยการโจทก์จะสืบถึงข้อเท็จจริงนี้ได้โดยละเอียด เมื่อผู้กล่าวหาพิสูจน์ไม่ได้ ศาลก็ต้องยกฟ้อง หรือการพิสูจน์ยังเป็นที่สงสัยว่าจำเลยทำผิดจริงหรือไม่ กฎหมายยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้เป็นคุณแก่จำเลยโดยยกฟ้องโจทก์ทั้งคู่

จากตัวอย่างข้างต้นถ้าจำเลยไม่ปฏิเสธลอยแต่ให้การโดยบรรยายข้อเท็จจริงให้รายละเอียด เช่น อ้างว่าแก้มบีบคอผู้ตายด้วยเจตนาล้อเล่นไม่มีเจตนาฆ่า ดังนี้ เท่ากับช่วยโจทก์สืบพยานแล้วสาวเรื่องเข้าหาตนเองทั้งที่โจทก์ไม่มีพยานรู้เห็นใดๆ เลย

ในความผิดบางฐาน เช่น กลุ่มมั่วทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย หากจำเลยมิได้กระทำแต่บังเอิญอยู่ในที่เกิดเหตุด้วย ดังนี้ คำให้การก็ยังไม่ควรรีบร้อนรับว่าจำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุเพราะเป็นเรื่องโจทก์จะต้องนำสืบ บางครั้งพยานโจทก์อาจเบิกความไม่ถึงตัวจำเลยด้วยซ้ำไปว่าจำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุหรือไม่ หรือคดีเกี่ยวกับการลักลอบเล่นการพนัน ปกติในวงการพนันย่อมมีคนมาก โจทก์ย่อมลำบากในการที่จะให้พยานโจทก์เบิกความรู้เห็นว่าจำเลยแต่ละคนเล่นอย่างไร ทำอย่างไรบ้าง ทางที่ดีที่สุดของจำเลย คือปฏิเสธลอยไว้ หากจำเลยไม่ทำดังว่านี้ แต่ยื่นคำให้การรับข้อเท็จจริงว่าจำเลยอยู่ในที่เกิดเหตุ อยู่ในวงพนันจริง แต่ไม่ได้เล่นก็ตามอย่างนี้จำเลยต้องลำบากแล้ว เพราะกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน (พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 6) ให้ข้อสันนิษฐานไว้ว่าบุคคลที่มีวสุ่มในวงการพนันถือว่าเป็นผู้ร่วมเล่นการพนันด้วย ซึ่งเป็นการไม่สมควรจะรับเช่นนั้น ทั้งๆที่จำเลยไม่ได้เล่น แต่ได้เข้าไปทวงหนี้หรือมาหารื้อถูกระกับเจ้าของบ้านแต่บังเอิญเจ้าหน้าที่ตำรวจบุกจับหลายปอนพลอยติดร่างแหไปด้วย

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงแต่วางหลักไว้ว่าควรปฏิเสธฟ้องตลอดข้อหาแต่มิใช่ว่าจำต้องใช้หลักเช่นนี้แน่นอนเสมอไป บางกรณีก็ไม่ควรใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆไป หากการรับข้อเท็จจริงจะเป็นประโยชน์แก่จำเลย ดังนี้ ก็ต้องยอมรับ ตัวอย่าง เช่น โจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ถ้าในชั้นสอบสวนจำเลยได้ให้การภาคเสธไว้ว่าจำเลยทำร้ายผู้ตายจริงๆ แต่ที่หาไปนั้นเนื่องจากผู้ตายทำร้ายจำเลยก่อน จำเลย

จำต้องป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ ดังนั้นในชั้นศาลก็ควรรับข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ก็จะได้ประโยชน์หากควรปฏิเสธไม่ เพราะอย่างน้อยถ้าศาลเห็นว่าเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ ก็อาจยกฟ้อง หรือหากฟังว่าเกินสมควรแก่เหตุก็ได้รับโทษสถานเบา เช่น ผู้ตายเข้าใจว่า จำเลยขว้างผู้ตายขณะดูคอนเสิร์ต ผู้ตายเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ผู้ตายได้ ชักปืนจะยิงจำเลยๆ จึงยิงผู้ตายเพื่อป้องกันตนเองหรือจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้ตนเองพ้น อันตรายที่จะเกิดขึ้นซึ่งแล้วแต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในกรณีเช่นนี้ถ้าจำเลยไม่สู้ไว้แต่แรกแต่ มาหนีสปีภายหลังอาจได้รับการคำหาจากศาลหรือเป็นข้อพิรุธว่าเพิงหาข้อเท็จจริงนี้เมื่อสืบ พยานโจทก์เสร็จแล้ว อันเป็นเรื่องที่เสียประโยชน์โดยไม่สมควร เพราะฉะนั้นในปัญหาเหล่านี้ จึงควรพิจารณาโดยรอบคอบใช้ดุลพินิจพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป ผู้อยู่ในฐานะทนายจำเลย ต้องใช้ไหวพริบ ปฏิภาณ ประกอบด้วยว่าเรื่องใดควรดำเนินการอย่างไรจึงจะได้ประโยชน์ ตามที่มุ่งหวังไว้ก็เลือกใช้เส้นทางนั้น

การให้ปากคำของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

ทนายจำเลยควรนำคำให้การของผู้ต้องหาชั้นสอบสวนมาประกอบการเรียบเรียง คำให้การจำเลยในชั้นพิจารณาของศาลด้วย เพราะถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็น พยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4) เว้นแต่จะมีหลักฐานหรือ เหตุผลแสดงได้ว่าในชั้นสอบสวนที่ผู้ต้องหาให้ปากคำ เช่น สารภาพนั้นเนื่องมาจากความ สำคัญผิด ถูกพนักงานสอบสวนจู่ใจด้วยสัญญาต่างๆ เช่น สัญญาจะไม่ส่งฟ้องแต่จะกันตัว ไว้เป็นพยาน หรือถูกข่มขู่ หลอกลวง ทรมาน ถูกทำร้ายข่มให้รับสารภาพ ฯลฯ เป็นต้น (ป.วิ.อาญา มาตรา 135)

การปฏิเสธลอยมีข้อดีในชั้นพิจารณาของศาล หากในชั้นสอบสวนไม่ได้ให้ปากคำ เรื่องใดก็ไม่ผูกมัดหรือเข้าตัวเอง แต่มักถูกพนักงานสอบสวนเสนอสั่งฟ้อง หากได้น้อยรายที่ จะไม่สั่งฟ้อง

การต่อสู้ในข้อกฎหมาย

นอกจากการปฏิเสธลอยแล้ว ข้อกฎหมายควรนำมาประกอบการพิจารณาในการ เรียบเรียงเป็นข้อต่อสู้ในคำให้การด้วย เช่น อำนาจฟ้องของโจทก์ เขตอำนาจศาล อายุ ความฟ้องคดี เกี่ยวกับอายุความฟ้องคดีอาญาเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยฯ ศาลมีดุลพินิจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองแม้จำเลยไม่ได้ต่อสู้ไว้เป็นประเด็นอย่างคดีแพ่งก็ตาม ก็ควรยกเป็นข้อต่อสู้ไว้

ในบางคดีโจทก์บรรยายข้อเท็จจริงในฟ้องมีลักษณะไม่สมบูรณ์ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 158 ถือว่าเป็นฟ้องเคลือบคลุมอันจะเป็นเหตุให้จำเลยหลงข้อต่อสู้ ผู้อยู่ในฐานะ ทนายจำเลยก็ควรต่อสู้ไว้แต่ต้นว่าฟ้องคดีนั้นเคลือบคลุมเป็นประเด็นสั้นๆ พร้อมด้วยเหตุผล ไว้ แต่เดิมการต่อสู้ข้อกฎหมายไว้ลอยๆโดยไม่อ้างเหตุผลไว้ เช่น ไม่บรรยายว่าเคลือบคลุม อย่างไร แนววินิจฉัยของศาลฎีกาไม่เคร่งครัดนัก แต่ปัจจุบันอ้างลอยๆ ไม่ได้ ต้องให้เหตุผล ไว้ด้วยเช่นเดียวกับคดีแพ่งด้วยกัน มิฉะนั้นเมื่อแพคดีจะยกข้อที่มีได้ต่อสู้เป็นประเด็นไว้ใน ศาลชั้นต้นขึ้นอุทธรณ์ไม่ได้ หากยกขึ้นอุทธรณ์ถือว่าฟ้องอุทธรณ์ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อาญา มาตรา 195 ประกอบมาตรา 225 (ฎ.665/2528) ดังนั้นในการเรียบเรียงคำให้การในคดีอาญาเมื่อ ได้ยกประเด็นข้อกฎหมายว่าเป็นฟ้องเคลือบคลุมขึ้นต่อสู้ในข้อที่ 1 แล้ว ข้อที่ 2 ก็คงปฏิเสธ ลอยตามเดิม ดูตัวอย่างท้ายบท

ในทางปฏิบัติ การยื่นคำให้การใช้แบบพิมพ์คำให้การจำเลย (ตัวอย่างท้ายบท) แบบพิมพ์คำให้การนี้ใช้ได้ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา

ตัวอย่าง
คำให้การปฏิเสธลอย

สมมติข้อเท็จจริงว่านายแดงถูกกล่าวหาว่าลักทรัพย์ในธนาคารเอ. ในชั้นสอบสวน นายแดงให้การปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิด แต่พนักงานสอบสวนห้องที่เกิดเหตุเห็นว่าคดีมีมูล และพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาแล้ว นายแดง จำเลยประสงค์จะให้การปฏิเสธลอยว่าไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

เนื้อหาคำให้การปฏิเสธลอยเรียบเรียง ดังนี้

ข้อ 1. จำเลยทราบฟ้องโจทก์แล้ว ขอปฏิเสธฟ้องของโจทก์ตลอดข้อหา จำเลย มิได้กระทำความผิดตามฟ้องแต่ประการใด รายละเอียดจะให้การในชั้นพิจารณาคดี ขอศาล ได้โปรดกรุณาพิพากษายกฟ้องโจทก์ ปล่อยจำเลยพ้นข้อหาไป

ควรมีควมแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....จำเลย

คำให้การจำเลยฉบับนี้ ข้าพเจ้า (นาย,นาง,น.ส.ระบุชื่อ) ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียงและพิมพ์

ตัวอย่าง
คำให้การต่อสู้ข้อกฎหมายและปฏิเสธลอย

เนื้อหาคำให้การเรียบเรียง ดังนี้

ข้อ 1 ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมไม่บรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลผู้เสียหายและ ทรัพย์สินอะไรที่จำเลยลักไปให้แจ้งชัดพอที่จำเลยจะต่อสู้คดีได้ถูกต้อง ทำให้จำเลยต่อสู้คดี ไม่ถูก

ข้อ 2 จำเลยขอปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง รายละเอียดจะให้การในชั้น พิจารณาคดี ขอศาลได้โปรดกรุณายกฟ้องโจทก์ ปล่อยจำเลยพ้นข้อหาไป

ควรมีควมแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....จำเลย

คำให้การจำเลยฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียงและพิมพ์

ตอนที่ 2

การเรียบเรียงคำให้การจำเลยในคดีแพ่ง

ความมุ่งหมาย

การเรียบเรียงคำให้การในคดีแพ่งก็คือการร่างแก้ข้อกล่าวหาตามฟ้องของโจทก์ทำนองเดียวกับคดีอาญาซึ่งได้ศึกษากันมาแล้วดูจกัน

คำให้การจำเลยที่จะยื่นต่อศาลนั้นปกติต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามมาตรา 67 และมาตรา 177 เว้นแต่คดีมโนสาเร่ และคดีไม่มีข้อยุ่งยาก จำเลยจะให้การด้วยวาจาก็ได้ตาม ป.วิ.แพ่งมาตรา 193 วรรคสาม และมาตรา 196 วรรคสอง

การเรียบเรียงคำให้การในคดีแพ่ง แม้ว่าจะมีความมุ่งหมายเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์เช่นเดียวกับคดีอาญา แต่ในคดีแพ่งนอกจากจะมีปัญหาข้อกฎหมายให้พิจารณายุ่งยากและสลับซับซ้อนแล้ว กฎหมายยังกำหนดข้อที่ต้องปฏิบัติตลอดจนวิธีการทำคำให้การอยู่หลายประการ ซึ่งจำเลยจะต้องระมัดระวังการทำคำให้การให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ ป.วิ.แพ่งบัญญัติไว้ มิฉะนั้นก็อาจจะเกิดผลเสียแก่การต่อสู้คดีได้

ข้อที่จะต้องพิจารณาประกอบการเรียบเรียงคำให้การ

ก่อนที่จะเรียบเรียงคำให้การ ทนายความต้องใช้หลักในการเตรียมคดีมาช่วยเป็นข้อมูลในการเรียบเรียง ในทางปฏิบัติจะพบว่าเมื่อลูกความซึ่งตกอยู่ในฐานะจำเลยมาปรึกษาทนายความ ลูกความจะนำหมายเรียกและสำเนาฟ้องมาให้ทนายความดูด้วย ผู้เป็นทนายมีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

ประการแรก ต้องสอบถามว่าจำเลยเป็นผู้รับหมายเรียกและสำเนาฟ้องด้วยตนเองหรือบุคคลในบ้านเรือนของจำเลยรับหมายฯไว้แทน หรือว่าโจทก์ปิดหมายฯ ในกรณีจำเลยรับหมายเรียกและสำเนาฟ้องด้วยตนเอง ต้องตรวจดูว่ารับหมายฯ วันที่เท่าไร ทั้งนี้เพราะเหตุว่าจำเลยจะต้องยื่นคำให้การภายใน 15 วันนับแต่วันรับหมายเรียกและสำเนาฟ้อง (มาตรา 177 วรรคแรก) หากไม่ยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาดังกล่าวทั้งไม่แจ้งเหตุขัดข้องใดๆ ให้ศาลทราบ ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ (มาตรา 197 วรรคแรก)

ในกรณีที่จำเลยแจ้งว่าไม่ได้รับหมายเรียกและสำเนาฟ้องด้วยตนเอง แต่พนักงานเดินหมายศาลได้นำมาปิดที่บ้านจำเลย ทนายความก็ต้องตรวจดูที่หน้าต้นหมายเรียกฯ ว่าพนักงานเดินหมายฯ ปิดหมายฯ วันที่เท่าไร การปิดหมายฯจะมีผลเมื่อ 15 วันนับแต่ปิดหมายฯ ได้ส่งผ่านไปแล้วตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา 79 ดังนั้น เมื่อนำระยะเวลา 15 วัน รวมกับระยะเวลายื่นคำให้การอีก 15 วัน เท่ากับ 30 วัน เป็นระยะเวลาที่จำเลยจะยื่นคำให้การได้ที่กล่าวนี้หมายถึงจำเลยมีภูมิสำเนาในประเทศไทย หากเป็นกรณีจำเลยมีภูมิสำเนาอยู่นอกราชอาณาจักร มีกฎหมายเฉพาะตั้งแต่มาตรา 83 เบญจ เป็นต้นไป ซึ่งเนื้อหาชั้นปริญญาตรีคงศึกษาพื้นฐานเบื้องต้นเท่านั้นจะไม่ก้าวไปในรายละเอียดจำเลยมีภูมิสำเนาออกราชอาณาจักร ผู้ศึกษาโปรดทำความเข้าใจด้วย

โดยสรุปในกรณีปิดหมายฯ จำเลยมีเวลายื่นคำให้การได้ถึง 30 วัน สมมติปิดหมายฯ วันที่ 12 กันยายนวันสุดท้ายที่จะยื่นคำให้การได้ คือวันที่ 12 ตุลาคม หากวันที่ 12 ตุลาคมเป็นวันหยุดราชการ ก็ขยายเวลาไปยื่นได้ในวันราชการปกติถัดไป

ประการที่สอง ให้ตรวจดูสำเนาคำฟ้องที่จำเลยนำมาให้เพื่อจะรู้ว่าถูกโจทก์ฟ้องด้วยเรื่องอะไร เช่น ผิดสัญญา หรือละเมิด ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้จะรู้ได้โดยในหน้าฟ้องบ่งบอกข้อหาหรือฐานความผิดไว้

ประการที่สาม สอบปากคำจำเลยเช่นเดียวกับการสอบข้อเท็จจริงในการทำคำฟ้องตั้งที่ได้ศึกษามาในตอนต้นแล้วดูกัน

ที่กล่าวมานี้เป็นข้อพิจารณาที่จะนำมาประกอบการเรียบเรียงคำให้การหรือเรียกว่าอยู่ในขั้นก่อนจะรับเป็นทนายทำคำให้การ ส่วน"หลักเกณฑ์"การเรียบเรียงคำให้การจริงๆ อยู่ใน ป.วิ.แพ่ง มาตรา 177 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า"ให้จำเลยแสดงโดยชัดแจ้งในคำให้การว่าจำเลยยอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้น หรือแต่บางส่วนรวมทั้งเหตุแห่งการนั้น"มาตรานี้กำหนดแต่เพียงหลักกว้างๆ ว่าจำเลยจะยอมรับ หรือปฏิเสธคำฟ้องของโจทก์อย่างไร จะยอมรับหรือปฏิเสธโดยสิ้นเชิงหรือบางส่วนเพียงแค่นี้ ไม่ได้ให้รายละเอียดว่าคำให้การจะต้องขึ้นต้นหรือมีแบบปฏิบัติก่อนหลังหรือมีลำดับอย่างไร ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่จะชี้ชัดให้แน่นอนหรือตายตัวว่ามีหลักเกณฑ์ต้องปฏิบัติอย่างไร คำให้การในคดีแพ่งแต่ละฐานความผิดขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป แต่อย่างไรก็ตามก็หาใช่ว่าจะวางหลักเกณฑ์ไม่ได้เสียเลยก็หาไม่ แม้จะวางหลักเกณฑ์ตายตัวไม่ได้ แต่ก็พอจะวางหลักในการเรียบเรียงคำให้การไว้อย่างกว้างๆ ได้ ดังนี้ คือ

(1) นำข้อเท็จจริงซึ่งโจทก์บรรยายในฟ้องมาเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงที่ ทนายได้จากการเตรียมคดีว่ามีสิ่งใดเป็นข้อแตกต่างกันบ้าง ไม่ว่าจะเป็นในด้าน สาระสำคัญ หรือส่วนปลีกย่อย เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการต่อสู้คดี เช่น โจทก์ ฟ้องว่าจำเลยค้างชำระค่าเช่าในคดีเช่าทรัพย์สิน หรือจำเลยผิดสัญญาเช่า ผิดสัญญาก่อสร้าง ไม่ดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในกำหนด หรือใช้วัสดุก่อสร้างไม่ตรงตามสัญญา สิ่ง ต่างๆ เหล่านี้สามารถรู้ได้จากลูกความว่าความจริงเป็นประการใด ถ้าจำเลยรับว่าเป็นจริงดัง ฟ้องโจทก์ จำเลยได้ผิดสัญญาค้างค่าเช่าจริง ค่าให้การก็ควรอยู่ในรูปแบบผ่อนหนักให้เป็นเบา เช่น ต่อรองขอผ่อนชำระ อาจขอชำระเป็นงวดๆ เป็นต้น หากสมมติตามตัวอย่างที่กล่าวมานี้ จำเลยปฏิเสธไม่เป็นความจริงๆ เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ข้อเท็จจริงที่ ไม่ตรงกันและเป็นสาระ สำคัญนี้เองต้องโต้เถียงเป็นประเด็นไว้ หรือในคดีถูกฟ้องว่าผิดสัญญาก่อสร้างใช้วัสดุก่อสร้าง คือ หลักระเบิดไม่เต็มขนาด 3 หุน ตามข้อสัญญา ถ้าได้ข้อเท็จจริงว่าหลัก 3 หุนในท้องตลาด หรือที่ผลิตในประเทศไทยปัจจุบันมีลักษณะไม่กลมทีเดียว ถ้าวัดขนาดด้านหน้าจะถึง 3 หุน แต่ด้านข้างอาจจะขาดไปบ้าง แต่ในท้องตลาดทั่วประเทศก็เรียกว่าขนาด 3 หุน ดังนี้ ข้อเท็จจริงเช่นว่านี้ก็จะเป็นสาระสำคัญที่นำไปเรียบเรียงโต้แย้งเป็นประเด็นข้อต่อสู้

ประเด็นการต่อสู้

ค่าให้การต่อสู้คดีแห่งนั้นแตกต่างกับค่าให้การในคดีอาญา ในคดีอาญาจำเลยจะ ปฏิเสธฟ้องโจทก์ลอยๆโดยไม่อ้างเหตุผลก็ได้ ข้อใดที่โจทก์ยกขึ้นกล่าวอ้างแม้จำเลยนิ่งเสีย ไม่ให้การถึง การนิ่งหรือการไม่ให้การถึงไม่ถือว่าเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามฟ้องของโจทก์ ทางกฎหมายกลับถือว่าจำเลยปฏิเสธ โจทก์ผู้กล่าวหาทำหน้าที่นำสืบให้สมข้อกล่าวหา นั้นๆ แต่ในคดีแพ่งกลับตรงกันข้ามกับคดีอาญา ในคดีแพ่งนั้นข้อใดที่โจทก์ยกขึ้นกล่าวอ้าง แต่ จำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้หรือให้การไม่ถึง กฎหมายถือว่าจำเลยยอมรับตามข้อกล่าวหา ของโจทก์ ไม่เกิดประเด็นที่จะต้องพิสูจน์ โจทก์จึงไม่จำเป็นต้องนำสืบถึงข้อที่จำเลยไม่ได้ให้การ ถึงไว้

ค่าให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ เมื่อจำเลยปฏิเสธ การปฏิเสธเช่นนั้นจะต้องอ้าง เหตุผลแห่งข้อต่อสู้ไว้ให้ชัดเจน หากไม่มีเหตุแห่งการที่ได้ปฏิเสธซึ่งนักกฎหมายเรียกว่า ปฏิเสธลอย จำเลยจะไม่มีประเด็นที่จะสืบ เช่น โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามสัญญาจำเลยให้ การแต่เพียงว่าจำเลยทราบฟ้องของโจทก์แล้วขอปฏิเสธทั้งหมดว่าไม่ได้กู้เงินของโจทก์เพียง

แค่นี้ จำเลยจะนำสืบว่าโจทก์ปลอมลายมือชื่อในสัญญาภู่นั้นยอมไม่ได้ ทั้งนี้เพราะไม่ได้อ้าง เหตุแห่งการนั้น คือ เรื่องปลอมลายมือชื่อไว้ในคำให้การแม้จำเลยจะได้ตามคำพยานโจทก์ ไว้แล้ว จำเลยก็ไม่มีสิทธินำสืบ (นัย ฎ.21/2523) เป็นต้น

ข้อสังเกต ในกรณีจำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโดยไม่ได้อ้างเหตุผลแห่งการปฏิเสธ ไว้ด้วยนั้น แม้จำเลยจะไม่มีประเด็นที่จะนำสืบพยานดังกล่าวได้ก็ตาม ก็ต้องถือว่าโจทก์ กล่าวอ้างแต่จำเลยปฏิเสธ โจทก์ยังคงมีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏแก่ศาลว่าข้อกล่าวหาของ โจทก์เป็นความจริงหรือไม่ แต่ถ้าหากว่าคำให้การของจำเลยคลุมเครือไม่แจ้งชัดว่ายอมรับ หรือปฏิเสธ เช่น คำให้การระบุกว้างๆ ว่า “ขอปฏิเสธโดยสิ้นเชิง” ไม่ระบุว่าข้อไหนบ้างที่ ปฏิเสธหรือว่า “นอกจากที่ให้การรับแล้วถือว่าปฏิเสธ” ดังนี้ ศาลไม่ถือว่าเป็นคำให้การ ปฏิเสธทั้งสิ้นหรือปฏิเสธข้อใดข้อหนึ่งโดยชัดแจ้ง เมื่อไม่ปฏิเสธข้อใดชัดแจ้ง ถือว่ายอมรับ ตามข้อกล่าวอ้างของโจทก์” โจทก์ไม่ต้องนำสืบ มีข้อยกเว้นเฉพาะในเรื่องค่าเสียหายที่ โจทก์ฟ้องเรียกร้องในคดีถือว่าจำเลยปฏิเสธเสมอ นอกจากจำเลยจะให้การรับ ถึงแม้จำเลย จะไม่ให้การเลยก็ถือว่าจำเลยปฏิเสธ และโจทก์จะต้องนำสืบทั้งนี้เพราะค่าเสียหายเป็นอีก เรื่องหนึ่งต่างหากจากข้อที่ว่าใครผิดใครถูกในเหตุอันนำมาซึ่งความเสียหายนั้น” สำหรับค่าเสียหายตามกฎหมาย ศาลย่อมกะให้เองตามที่เห็นสมควร เช่น คดีละเมิด ศาลมีดุลพินิจ กำหนดค่าเสียหายให้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการทำละเมิด (ป.พ.พ. มาตรา 438) ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวแม้จำเลยไม่ได้ต่อสู้เกี่ยวกับค่าเสียหายเช่นนี้ไว้ก็ต้อง ถือว่าจำเลยปฏิเสธ เป็นหน้าที่ของโจทก์ผู้กล่าวอ้างต้องนำสืบโดยตลอด (ฎ.314/2504) เว้น แต่จำเลยรับจึงไม่ต้องสืบ

ตัวอย่างคำพิพากษากฎีกาที่วินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาที่จำเลยให้การปฏิเสธนั้น จะต้องยกขึ้นต่อสู้ไว้ให้ชัดแจ้ง มิฉะนั้นถือว่าจำเลยไม่มีประเด็นจะนำสืบ เช่น ข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายมาในฟ้อง ฝ่ายจำเลยมิได้ปฏิเสธข้ออ้างหรือมิได้ให้การถึงต้องถือว่า จำเลยยอมรับข้อเท็จจริงนั้นๆ จึงไม่มีประเด็นที่โจทก์จะต้องสืบอีก (ฎ.768/2490) จำเลย กล่าวในคำให้การแต่เพียงว่าโจทก์ผิดสัญญา มิได้กล่าวว่าโจทก์ได้กระทำการหรือไม่กระทำ

¹ศ.จิตติ ดิงศภักดิ์ บันทึกรายหมายเหตุท้ายคำพิพากษากฎีกาที่ 2151/2522 คำพิพากษากฎีกา พ.ศ. 2522 ตอน 11 หน้า 1728-1730

²ศ.หลวงจ่ารัฐเนติศาสตร์ คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พิมพ์แจกในงานพระราชทาน เพลิงศพศาสตราจารย์หลวงจ่ารัฐเนติศาสตร์ หน้า 116

การอย่างใดอันเป็นการผิดสัญญา ทำให้การของจำเลยเช่นนี้ยอมไม่ก่อให้เกิดเป็นประเด็นขึ้น (ฎ.540/2493) ทำให้การของจำเลยที่ว่าไม่ทราบ ไม่รับรองหนังสือมอบอำนาจท้ายฟ้อง เนื่องจากเป็นเพียงสำเนา จำเลยจึงไม่ทราบถึงความถูกต้องแท้จริง มิใช่เป็นการปฏิเสธ ความแท้จริงของหนังสือมอบอำนาจ การที่จำเลยไม่ทราบไม่ใช่เหตุที่จะทำให้หนังสือมอบ อำนาจของโจทก์เสียไป และที่จำเลยไม่รับรองก็ยังไม่ขัดแย้งเพียงพอว่าทำไมหนังสือมอบ อำนาจที่เป็นสำเนาจึงไม่ทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้อง จึงไม่ก่อให้เกิดประเด็น ข้อพิพาทในคดี (ฎ.6807/2540) จำเลยให้การว่าทำสัญญากู้เงินกับโจทก์และนำที่ดินโฉนดพิพาทจำนอง เป็นประกันตามสัญญากู้จริง แต่ไม่ได้รับเงิน การจำนองที่ดินจึงเป็นการประกันหนี้ ไม่สมบูรณ์ ดังนี้ เป็นเพียงคำให้การที่ปฏิเสธว่าจำเลยไม่ได้กู้เงินโจทก์เท่านั้น จึงเป็นคำให้การที่ไม่ แสดงเหตุผลแห่งการปฏิเสธโดยขัดแย้งตามมาตรา 177 วรรคสอง จำเลยยอมไม่มีประเด็น ที่จะนำสืบตามที่กล่าวอ้าง ฯลฯ (ฎ.292/2541) โจทก์ฟ้องว่า ศ.ทำสัญญากู้เงินจากโจทก์ 300,000 บาท ศ.รับเงินไปครบถ้วนแล้วไม่ชำระหนี้ จำเลยซึ่งเป็นทายาทของ ศ.ให้การว่า ศ.ไม่เคยทำสัญญากู้ยืมเงินและรับเงินไปจากโจทก์ สัญญากู้ยืมเงินตามฟ้องเป็นเอกสารปลอม หากฟังได้ว่า ศ.ทำสัญญากู้ยืมเงินก็ไม่อาจนำมาเป็นมูลฟ้องจำเลยได้เพราะ ศ. ถูกข่มขู่ บังคับให้ทำสัญญากู้ยืมเงินโดยปราศจากมูลหนี้ คำให้การดังกล่าวตอนแรกปฏิเสธว่า ศ.ไม่ ได้ทำสัญญา แต่ตอนหลังกลับให้การว่า ศ.ทำสัญญาเพราะถูกข่มขู่บังคับ จึงเป็นคำให้การที่ ขัดแย้งกันไม่แน่นอนว่า ศ.ทำสัญญากู้ยืมเงินหรือไม่ ถือไม่ได้ว่าเป็นคำให้การที่ขัดแย้งไม่ ขอบด้วย ป.วิ.แพ่ง มาตรา 177 วรรคสอง จึงไม่มีประเด็นนำสืบตามข้อต่อสู้ แต่คำให้การ ดังกล่าวเป็นที่เข้าใจว่าจำเลยให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ คดีจึงยังมีประเด็นข้อพิพาท โจทก์ ต้องนำสืบให้ได้ความตามฟ้องจึงจะชนะคดีได้ (ฎ.7714/2547)

(2) ถ้ามีข้อเท็จจริงที่จะโต้แย้งกันในคดีหลายข้อ ก่อนจะเรียบเรียงต้องปรับ ข้อเท็จจริงเหล่านั้นเข้ากับข้อกฎหมายเสียก่อนโดยนำหลักเกณฑ์ในลักษณะพยานมาพิจารณา ประกอบว่าประเด็นใดตกเป็นหน้าที่ของฝ่ายโจทก์หรือจำเลยจะต้องนำสืบก่อนในชั้นพิจารณา ประเด็นใดตกเป็นหน้าที่ของโจทก์จะต้องนำสืบก่อนก็ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลำดับต้นแล้วจึงถึง ลำดับที่จำเลยจะต้องสืบเป็นลำดับหลัง

(3) ประเด็นที่จะปฏิเสธต้องต่อสู้ไว้ให้ปรากฏชัดเจนว่าปฏิเสธอย่างไร พร้อม ด้วยเหตุผลแห่งการปฏิเสธนั้น ๆ เช่น ปฏิเสธความถูกต้องของพินัยกรรมว่าปลอม เพราะ ลายเซ็นชื่อในพินัยกรรมนั้นไม่ใช่ลายมือที่แท้จริงของผู้ทำพินัยกรรม หรือในคดีละเมิด

ปฏิเสธว่าไม่ใช่ผู้ทะเลาะเมิต เนื่องจากจำเลยได้ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างไรจึงไม่ต้องรับผิดชอบ
คำรักษาพยาบาลที่โจทก์เรียกร้องมาสูงเกินไปและไม่เป็นความจริงประการใด ดังนี้ เป็นต้น

(4) ยกข้อต่อสู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย (ถ้ามี) เป็นประเด็นเพื่อให้ศาลพิจารณา
เช่น คำฟ้องของโจทก์เคลือบคลุมโดยแสดงผลให้ชัดเจนด้วยว่าเคลือบคลุมตรงไหน
อย่างไร โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องโจทก์ขาดอายุความพร้อมด้วยเหตุผล เป็นต้น ตัวอย่าง เช่น
ยื่นคำให้การแต่เพียงว่าฟ้องขาดอายุความ มิได้อ้างเหตุว่าขาดอายุความกรณีใดบ้าง เป็นคำ
ให้การไม่ชัดเจนไม่เป็นประเด็นที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยให้ (ฎ.3352/2525) จำเลยให้การว่าคำ
ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมเพราะไม่แสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับทั้งข้อ
อ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นว่านั้น ดังนี้ เป็นการยกถ้อยคำในกฎหมายมาอ้างโดย
มิได้บรรยายว่าสภาพแห่งข้อหา คำขอบังคับหรือข้ออ้างในคำฟ้องข้อใดที่ไม่ชัดเจนและไม่
ชัดเจนอย่างไร คำให้การจำเลยจึงแสดงเหตุไม่ชัดเจนไม่มีประเด็นว่าฟ้องเคลือบคลุมหรือ
ไม่... ฯลฯ (ฎ.3882/2529)

(5) จัดลำดับเรื่องราวให้เกี่ยวและสัมพันธ์กันทั้งนี้ต้องไม่ขัดกันเอง

ความในข้อนี้เข้าใจง่าย (ดู ฎ.7714/2547 ประกอบ)

(6) คำให้การควรใช้ถ้อยคำสั้น กระชับ และชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย บรรจุ
แต่เรื่องที่โต้เถียงกันอันเป็นสาระสำคัญ ส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญอย่านำมาเรียบเรียง
เนื่องจากรายละเอียดเหล่านี้สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา

การต่อสู้ข้อกฎหมาย

(ก) การอ้างว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม แม้จะเป็นปัญหาข้อกฎหมาย แต่ไม่ใช่ปัญหา
ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ฎ.156 - 157/2523) ศาลจะหยิบยก
ขึ้นวินิจฉัยเองไม่ได้หากจำเลยไม่ได้ต่อสู้ไว้ สาระสำคัญการอ้างข้อกฎหมายดังว่านี้ต้องแสดง
เหตุผลให้ชัดเจนด้วยว่าตรงไหนเคลือบคลุม และเคลือบคลุมอย่างไรด้วย หากอ้างลอยๆ
ปราศจากเหตุผลถือว่าไม่มีประเด็นที่จะนำพยานของตนเข้าสืบ (ฎ. 913/2509, 1275/2521,
3882/2529)

(ข) การอ้างว่าคดีขาดอายุความจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าขาดอายุความอะไรจะอ้าง
ลอยๆ ไม่ได้ มิฉะนั้นศาลจะไม่วินิจฉัยถึง เช่น โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายที่จำเลยซึ่งเป็น
ลูกจ้างกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้รถยนต์ของโจทก์กว่าได้รับความเสียหายต้องซ่อมแซม

และทำให้ยาสูบที่บรรทุกมาเสียหาย โจทก์ต้องจ่ายค่าเสียหายในการซ่อมรถและใช้ค่าใบยาสูบให้โรงงานยาสูบ เป็นคดีมีหลายข้อหาหรือหลายประเด็น อายุความจึงมีหลายประเภท มีกำหนดเวลาต่างกัน จำเลยให้การเพียงว่าคดีขาดอายุความ โดยโจทก์มิได้บังคับตามสิทธิเรียกร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด มิได้แสดงเหตุแห่งการขาดอายุความว่าขาดอายุความตามกฎหมายใด ในเรื่องใด เหตุใดฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ คำให้การของจำเลยจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.แพ่ง ม. 177 วรรคสอง และ ไม่ก่อให้เกิดประเด็นในคดี (ฎ.4291/2529)

(ค) การยกข้อต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมาย อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยแม้จำเลยไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ศาลก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ (1803/2512) แต่ก็ควรยกขึ้นเป็นข้อคัดฟ้องไว้

เพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ให้ศึกษาตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างคำฟ้อง

คดีแพ่งผิดสัญญากู้เงินและโอนสิทธิเรียกร้อง

(นายสนั่น สารคาม โจทก์ – นายชม พันธสมาน จำเลย)

ข้อ 1. เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2511 จำเลยได้ทำสัญญากู้เงินจากนางทวีน วงศ์สนธิ ไปเป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท ในอัตราดอกเบี้ยชั่งละ 1 บาท ต่อเดือน กำหนดชำระเงินคืนภายใน 1 ปี ทั้งนี้จำเลยได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไปจากนางทวีน วงศ์สนธิ ไปครบถ้วนแล้ว ปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายหนังสือสัญญากู้เงินเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1

ข้อ 2. นับตั้งแต่จำเลยกู้เงินไปจากนางทวีน วงศ์สนธิไปดังกล่าวในข้อ 1 จนล่วงเลยกำหนดเวลาชำระเงินต้นคืน จำเลยไม่เคยชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แก่นางทวีน วงศ์สนธิเลย ครั้นต่อมาวันที่ 11 ธันวาคม 2512 นางทวีนวงศ์สนธิ ได้โอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้จำนวนดังกล่าวพร้อมทั้งดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ ปรากฏตามสำเนาภาพถ่ายหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องหนี้เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2

เมื่อโจทก์ได้รับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้จำนวนดังกล่าวพร้อมทั้งดอกเบี้ยโจทก์และ นางทวีน วงศ์สนธิ จึงได้มอบให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวแจ้งให้จำเลยทราบถึงการโอนสิทธิเรียกร้องหนี้ดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งให้จำเลยนำต้นเงินและดอกเบี้ยไปชำระให้แก่โจทก์ภายในกำหนด 7 วันนับแต่วันที่จำเลยได้รับหนังสือบอกกล่าว จำเลยได้รับหนังสือ

ของทนายแล้วเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2513 ปรากฏตามสำเนาหนังสือบอกกล่าวและใบตอบรับของกรมไปรษณีย์โทรเลข เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 3 และ 4 ตามลำดับ จำเลยไม่ได้คัดค้านการโอนสิทธิเรียกร้องรายนี้แต่จำเลยก็ไม่จัดการชำระหนี้ให้แก่โจทก์แต่ประการใด

ข้อ 3. นับแต่จำเลยกู้เงินไปจากนางทวิน วงศ์สนิท จนถึงวันฟ้องเป็นเวลา 23 เดือน 14 วัน โจทก์ขอคิดเป็นเวลา 23 เดือน ซึ่งจำเลยมีหน้าที่ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีจากต้นเงิน 60,000 บาท คิดเป็นเงิน 17,250 บาท รวมต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นเงิน 77,250 บาท โจทก์ไม่มีทางใดที่จะตกลงกับจำเลยด้วยดีได้ จึงต้องฟ้องขอให้ศาลบังคับ

คำขอท้ายฟ้องแห่ง

1. ให้จำเลยชำระต้นเงินจำนวน 60,000 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยที่ค้างนับแต่วันกู้เงินจนถึงวันฟ้อง เป็นเงิน 17,250 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 77,250 บาท (เจ็ดหมื่นเจ็ดพันสองร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ให้กับโจทก์

2. ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ในต้นเงินจำนวน 60,000 บาท นับแต่วันฟ้องจนกว่าจำเลยจะชำระต้นเงินให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น

3. ให้จำเลยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ด้วย

ตัวอย่าง

คำให้การจำเลย

ข้อ 1. จำเลยรับว่าได้ทำสัญญากู้เงินจำนวน 60,000 บาท ไปจากนางทวิน วงศ์สนิท ในอัตราดอกเบี้ยซึ่งละ 1 บาท ใช้คืนภายใน 1 ปี ตามที่โจทก์บรรยายไว้ในฟ้องข้อ 1 จริง

ข้อ 2. จำเลยขอปฏิเสธความถูกต้องแท้จริงของภาพถ่ายหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องหนี้ตามภาพถ่ายเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2 ที่โจทก์อ้างว่านางทวิน วงศ์สนิท โอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ให้กับโจทก์ โดยขอปฏิเสธว่าลายมือชื่อในช่องผู้โอนสิทธิเรียกร้องมิใช่ลายมือชื่อนางทวิน วงศ์สนิท เจ้าหนี้ที่แท้จริง หากแต่เป็นลายมือชื่อของบุคคลอื่นที่โจทก์กับพวกจัดให้มีการปลอมขึ้นโดยไม่ชอบและไม่สุจริต

ข้อ 3. โจทก์และนางทวิน วงศ์สนิท ไม่เคยแจ้งให้จำเลยทราบถึงการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าว หากจะมีการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวจริง จำเลยไม่เคยตกลงยินยอมด้วยทั้งจำเลยไม่เคยได้รับหนังสือบอกกล่าวใดๆ จากทนายของโจทก์

ข้อ 4. จำเลยได้ใช้หนี้ให้แก่นางทวิน วงศ์สนิท ไปแล้ว เป็นเงิน 30,000 บาท คงเหลือต้นเงินอีก 30,000 บาท เท่านั้น จำเลยไม่เคยค้างชำระดอกเบี้ยให้นางทวิน วงศ์สนิท คงชำระต่อเนื่องตลอดมา ที่โจทก์เรียกดอกเบี้ยเป็นจำนวนถึง 23 เดือน 14 วันนั้นเกินต่อความจริง กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตามโจทก์ไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลย หนี้สินของจำเลยจะมิได้อยู่อย่างใดชอบที่นางทวิน วงศ์สนิท จะฟ้องบังคับจากจำเลยเอง

อาศัยเหตุดังกล่าว จึงขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องของโจทก์เสีย ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลยด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ เสรี รักไทยวงศ์ ทนายจำเลย

คำให้การจำเลยฉบับนี้ข้าพเจ้า นายเสรี รักไทยวงศ์ ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงพิมพ์

ลงชื่อ เสรี รักไทยวงศ์ ผู้เรียงพิมพ์

ตัวอย่างคำฟ้อง

คดีแพ่งบังคับจำนอง

(นายประสงค์ ภัคดีเศรษฐ์ โจทก์ – นางจ่าปี คุณาสกุล จำเลย)

ข้อ 1. จำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 4721 ตำบลสามเสนใน อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร

ข้อ 2. เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2500 จำเลยได้นำที่ดินโฉนดเลขที่ดังกล่าวในข้อ 1 รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งสิ้นไปจำนองไว้กับโจทก์เป็นเงิน 600,000 บาท โดยจำเลยสัญญาจะให้ดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 บาทต่อเดือน จำเลยได้รับเงินจำนวนดังกล่าวไปจากโจทก์เป็นการเรียบร้อยแล้วในวันทำสัญญาและมีข้อตกลงว่าหากมีการบังคับจำนองแล้วจำเลยมีเงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยยินยอมให้โจทก์ยึดทรัพย์สินอื่นขายทอดตลาดใช้หนี้แก่โจทก์จนครบ ปรากฏตามสำเนาเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1

ข้อ 3. นับแต่จำเลยได้ทำสัญญาจำนองที่ดินดังกล่าวให้กับโจทก์จนถึงวันฟ้องนี้ จำเลยไม่เคยชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์เลย ซึ่งเมื่อนับแต่วันทำสัญญาจนถึงวันฟ้องเป็นเวลา 8 ปี 8 เดือน แต่โจทก์ขอคิดเพียง 5 ปี เป็นเงิน 450,000 บาท (สี่แสนห้าหมื่นบาทถ้วน) โจทก์ได้ติดต่อให้จำเลยไถ่ถอนการจำนองที่ดินรายนี้หลายครั้งแล้ว แต่จำเลยก็หาได้จัดการ

ประการใดไม่ โจทก์จึงได้มอบให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน
ตอบรับไปยังจำเลยให้จำเลยจัดการไต่ถอนการจำนองที่ดินดังกล่าวเสียภายในเวลาที่กำหนด
ให้จำเลยได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วปรากฏตามสำเนาเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2 และ 3
ตามลำดับ แต่จำเลยก็เพิกเฉยเสียจนครบกำหนดเวลาตามหนังสือบอกกล่าวนั้น โจทก์ไม่มี
ทางตกลงกับจำเลยด้วยดีได้ จึงจำต้องนำคดีมาฟ้องศาล

คำขอท้ายคำฟ้องแห่ง

1. ให้จำเลยชำระต้นเงิน 600,000 บาท (หกแสนบาทถ้วน) และดอกเบี้ยนับแต่
วันทำสัญญาจนถึงวันฟ้อง 450,000 บาท รวมเป็นเงิน 1,050,000 บาท (หนึ่งล้านห้าหมื่น
บาทถ้วน) ให้แก่โจทก์
2. ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในต้นเงิน 600,000 บาท ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีให้แก่
โจทก์นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเงินตามข้อ 1. ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น
3. ถ้าจำเลยไม่ชำระเงินตามข้อ 1 และข้อ 2 ให้แก่โจทก์ ขอให้ศาลพิพากษาสั่ง
ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 4721 ตำบลสามเสนใน อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร เพื่อนำขายทอด
ตลาดชำระหนี้ให้แก่โจทก์ หากไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยใช้หนี้ได้
4. ให้จำเลยชำระค่าธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ทั้งสิ้น

ตัวอย่าง

คำให้การจำเลย

ข้อ 1. จำเลยรับว่าเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2500 จำเลยได้นำโฉนดเลขที่ 4721 ตำบล
สามเสนใน อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร ไปจำนองไว้กับโจทก์เป็นเงิน 600,000 บาท โดยมี
กำหนดเวลาไต่ถอนภายใน 1 ปีจริงแต่เรื่องดอกเบี้ยนั้นความจริงโจทก์คิดเอาจากจำเลยร้อยละ
2 บาทต่อเดือน ส่วนในสัญญาจำนองต้องลงไว้ร้อยละ 1.25 บาทต่อเดือนตามกฎหมาย
ด้วยความจำเป็นที่จำเลยจะต้องใช้เงินจึงต้องยอมจ่ายดอกเบี้ยให้แก่โจทก์จริงๆ ร้อยละ 2
บาทต่อเดือน เพราะถ้าไม่ยอมจ่ายโจทก์ก็ไม่ยอมรับจำนอง

ข้อ 2. ในวันทำสัญญาจำนอง โจทก์ได้หักดอกเบี้ยที่เรียกเกินจากที่กฎหมายบังคับ
ไว้ร้อยละ 75 สตางค์ตลอดทั้งปี พ.ศ.2501 ไปจากจำเลยแล้วคิดเป็นเงินทั้งหมด 54,000 บาท

ส่วนในการชำระดอกเบี้ยประจำเดือนทุกๆ เดือนในปี พ.ศ. 2501 จำเลยต้องชำระร้อยละ 1.25 บาท คิดเป็นเงินเดือนละ 7,500 บาท จำเลยได้ชำระดอกเบี้ยในปี พ.ศ. 2501 ตั้งแต่เดือน มกราคมเป็นต้นไปให้แก่โจทก์ทุกเดือนๆ ละ 7,500 บาท โดยไม่มีติดค้างเลย และโจทก์ยัง ได้หักดอกเบี้ยในเดือนธันวาคม พ.ศ.2500 ไว้อีก 1 เดือนเป็นเงิน 12,000 บาท พอสิ้นปี พ.ศ. 2501 จำเลยยังไม่สามารถที่จะทำการไต่ถอนการจำนองได้จึงขอยืดเวลาการไต่ถอนการจำนอง จากโจทก์ๆ ก็ยินยอมแต่จำเลยต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 2 บาทต่อเดือนตลอดเรื่อย ไปจนกว่าจำเลยจะสามารถหาเงินมาไต่ถอนได้ จำเลยก็ตกลงปฏิบัติตามฉะนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จำเลยได้ชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ทุกๆ เดือนละ 12,000 บาท ตลอดเรื่อยมาโดยไม่มี ติดค้างเลยจนถึงปี พ.ศ.2509 โจทก์ต้องการเงินต้นคืนเพราะโจทก์ต้องการใช้เงินขอให้จำเลย จัดการไต่ถอนการจำนอง จำเลยขอผิดอีก โจทก์ไม่ยอมและได้ให้ทนายความมีหนังสือมา ถึงจำเลยเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2509 โดยกำหนดเวลาให้ทำการไต่ถอนการจำนอง ตั้งแต่จำเลยได้รับหนังสือจากทนายความของโจทก์ดังกล่าวแล้ว จำเลยก็ไม่ได้ชำระดอกเบี้ย ให้แก่โจทก์เพราะโจทก์ไม่ประสงค์จะเอาดอกเบี้ยแล้ว ต้องการเงินต้นคืนอย่างเดียวเท่านั้น ฉะนั้นที่โจทก์กล่าวในฟ้องข้อ 3.ว่านับตั้งแต่จำเลยได้ทำสัญญาจำนองที่ดินดังกล่าวแล้วจน ถึงวันฟ้องนี้จำเลยไม่เคยชำระดอกเบี้ยให้เลยจึงไม่เป็นความจริง ความจริงจำเลยชำระ ดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ตลอดเรื่อยมาดังที่ได้ให้การต่อสู้โจทก์ไว้ข้างต้นแล้ว

ข้อ 3. เมื่อจำเลยไม่เคยค้างดอกเบี้ย โจทก์ก็มาฟ้องขอให้ชำระดอกเบี้ยโดยคิดเพียง 5 ปีอีกไม่ได้ จำเลยยินดีที่จะไต่ถอนที่ดินคืนจากโจทก์ตามจำนวนเงินต้น 600,000 บาท แต่ เมื่อโจทก์กลับมาฟ้องเรียกดอกเบี้ยอีก 5 ปี จำเลยก็จำเป็นต้องสู้คดีกับโจทก์ซึ่งไม่ใช่ความ ผิดของจำเลย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเรียนมาแล้ว ขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องของโจทก์เสียให้ โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมค่าทนายความแทนจำเลยอีกด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ เกียรติ เกียรติไทย ทนายจำเลย

คำให้การจำเลยฉบับนี้ข้าพเจ้านายเกียรติ เกียรติไทย ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงพิมพ์

ลงชื่อ เกียรติ เกียรติไทย ผู้เรียงพิมพ์

ตัวอย่าง

คำฟ้องผิดสัญญาซื้อขาย เรียกค่าเสียหาย

(นายพาดพ จิตตานุกาโร โจทก์ - นายอารมย์ โดสุขกิจ จำเลย)

ข้อ 1. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2511 จำเลยได้ตกลงทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน โฉนดเลขที่ 113 อยู่ที่ตำบลคลองตัน อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร มีเนื้อที่ประมาณ 18 ไร่ 3 งาน 80 วา ให้กับโจทก์ในราคาไร่ละ 60,000 บาท รวมเป็นเงิน 852,500 บาท ในวันทำสัญญาจำเลยได้รับเงินมัดจำไปแล้วจำนวน 300,000 บาท ส่วนที่เหลือ 552,500 บาท โจทก์จะชำระให้จำเลยในวันที่ 17 มิถุนายน 2511 ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครและจำเลยจะต้องโอนกรรมสิทธิ์และจดทะเบียนการโอนให้แก่โจทก์ทันที หากจำเลยไม่ทำการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่โจทก์ตามสัญญา จำเลยต้องใช้ค่าปรับให้โจทก์เป็นเงิน 500,000 บาท และยอมให้โจทก์บังคับให้จำเลยทำการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามสัญญานั้นได้ แต่เนื่องจากในวันที่ทำสัญญาจะซื้อขายดังกล่าว จำเลยได้นำที่ดินตามโฉนดดังกล่าวไปทำนิติกรรมขายฝากไว้แก่นายอากร รัฐบำรุง มีกำหนด 1 ปี ครบกำหนดไต่คืนในวันที่ 16 มิถุนายน 2511 จำเลยรับรองว่าจะไต่คืนภายในกำหนดและทำการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่โจทก์ในวันที่ 17 มิถุนายน 2511 หากเกิดการเสียหายขึ้นด้วยเหตุใดก็ตาม จำเลยรับผิดชอบทั้งสิ้น ทั้งนี้ปรากฏตามสำเนาหนังสือสัญญาจะซื้อจะขายท้ายฟ้องหมายเลข 1

ข้อ 2. ครั้นวันที่ 17 มิถุนายน 2511 โจทก์ได้จัดเตรียมเงินค่าซื้อที่ดินที่เหลือจำนวนเงิน 552,500 บาท ไปยังสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนคร เพื่อชำระให้กับจำเลย และให้จำเลยทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดดังกล่าวให้แก่โจทก์ต่อเจ้าพนักงานในวันเดียวกัน แต่จำเลยไม่สามารถจัดการให้นายอากร รัฐบำรุง มารับการไต่ถอนการขายฝากแล้วทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดตามสัญญาดังกล่าวให้แก่โจทก์ได้ภายในกำหนดเวลาตามสัญญา ขณะนี้จำเลยกำลังดำเนินคดีฟ้องนายอากร รัฐบำรุง ต่อศาลนี้ ขอให้ศาลบังคับนายอากร รัฐบำรุง ให้ไปรับทำการจดทะเบียนไต่ถอนการขายฝากที่ดินตามโฉนดรายนี้อยู่ เมื่อจำเลยได้ทำการจดทะเบียนไต่ถอนการขายฝากที่ดินตามโฉนดรายนี้มาจากนายอากร รัฐบำรุง แล้วจำเลยมีหน้าที่ต้องไปทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดดังกล่าวให้แก่โจทก์ตามสัญญาต่อไป ซึ่งโจทก์ขอสงวนสิทธิในข้อนี้เพื่อเรียกร้องให้จำเลยปฏิบัติทำการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามสัญญานี้ไว้ในเมื่อจำเลยได้ทำการไต่ถอนการขายฝากที่ดินรายนี้มาจากนายอากร รัฐบำรุง แล้ว เมื่อถึงโอกาสต่อไป

ข้อ 3. ในชั้นนี้ เนื่องจากจำเลยไม่สามารถนำที่ดินตามโฉนดในสัญญาดังกล่าวมาทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้โจทก์ภายในวันที่ 17 มิถุนายน 2511 ตามสัญญาข้อ 2. นั้นได้ตามสัญญาข้อ 3. มีข้อตกลงไว้ว่าผู้ขายยอมให้ผู้ซื้อปรับผู้ขายเป็นเงิน 500,000 บาท และสัญญาข้อ 7. มีข้อความว่าหากเกิดการเสียหายขึ้นด้วยเหตุใดก็ดี ผู้จะขายยอมรับผิดชอบทั้งสิ้นตามสัญญาข้อ 3. ฉะนั้นเมื่อจำเลยไม่ทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ หรือทำการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้โจทก์ไม่ได้ตามข้อกำหนดในสัญญา จำเลยมีหน้าที่ต้องชำระเงินค่าปรับเป็นเงิน 500,000 บาทให้แก่โจทก์ๆ ได้ทวงถามและมอบหมายให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยนำเงินค่าปรับดังกล่าวมาชำระให้โจทก์แล้ว จำเลยเพิกเฉยเสีย จึงมีความจำเป็นฟ้องขอให้ศาลบังคับ

คำขอท้ายคำฟ้องแย้ง

1. ให้จำเลยชำระเงินค่าปรับจำนวน 500,000 บาท แก่โจทก์จนครบ .
2. ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7 ครั้งต่อปี ในต้นเงิน 500,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเงินค่าปรับตามคำขอข้อ 1. ให้โจทก์ครบถ้วน
3. ให้จำเลยเสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์

ตัวอย่าง คำให้การจำเลย

ข้อ 1. จำเลยยอมรับข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่พิพาทให้โจทก์ ในราคา 852,500 บาท ตามรายละเอียดที่โจทก์บรรยายไว้ในฟ้องข้อ 1 จริง

ข้อ 2. จำเลยขอต่อสู้ว่าในวันที่ 17 มิถุนายน 2511 จำเลยและผู้ซื้อฝากของจำเลย ได้ไปที่สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครตามนัดหมายแต่โจทก์มิได้ไปตามนัด ทั้งนี้เพราะเหตุว่าโจทก์ไม่มีเงินจำนวน 552,500 บาทไปชำระให้กับจำเลยได้ โจทก์จึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา จำเลยจึงได้บอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายที่พิพาทกับโจทก์และริบเงินมัดจำ 300,000 บาทที่โจทก์ชำระให้กับจำเลยไว้ รายละเอียดปรากฏตามภาพถ่ายหนังสือบอกเลิกสัญญาท้ายคำให้การนี้ โจทก์จึงไม่มีนิติสัมพันธ์กับจำเลยในขณะนี้ .

ข้อ 3. โดยเหตุที่โจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา ทั้งจำเลยได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาโดยชอบแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินค่าปรับ 500,000 บาทจากจำเลยได้ กรณีจะเป็นอย่างไร

ก็ตามหากจำเลยต้องใช้ค่าปรับให้โจทก์แล้ว จำเลยก็ขอต่อสู้ว่าค่าปรับที่กำหนดไว้ในสัญญา สูงเกินไปและไม่เป็นธรรมแก่จำเลย ค่าปรับอย่างมากที่โจทก์จะพึงได้รับเป็นเงินไม่เกิน 50,000 บาท

อาศัยเหตุดังกล่าว ขอศาลได้โปรดยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนายความแทนจำเลย

ควรมีควมแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ ชวช เอกชัยกุล ทนายจำเลย

คำให้การจำเลยฉบับนี้ข้าพเจ้า นายชวช เอกชัยกุล ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงพิมพ์

ลงชื่อ ชวช เอกชัยกุล ผู้เรียงพิมพ์

ตอนที่ 3

การเรียบเรียงคำให้การและฟ้องแย้ง

ฟ้องแย้ง

ในคดีแพ่งบางเรื่องจำเลยที่ถูกฟ้องก็ได้รับความเสียหายจากฝ่ายโจทก์ด้วยเหมือนกัน เช่น คดีละเมิดเนื่องจากรถยนต์ของนายคำและนายแดงชนกัน ต่างฝ่ายต่างได้รับความเสียหาย นายแดงยังไม่ทันได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนายคำ แต่นายคำกลับนำคดีมาฟ้องเรียกเอา ค่าเสียหายจากนายแดงเสียก่อน ดังนี้ การต่อสู้คดีที่ถูกต้องควรฟ้องแย้งรวมไปด้วย จำเลย สามารถทำเช่นนี้ได้เพราะมีกฎหมายอนุญาตไว้ คือ ป.วิ.แพ่ง มาตรา 177 วรรคสาม ความว่า “จำเลยจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ แต่ถ้าฟ้องแย้งนั้นเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมแล้ว ให้ศาลสั่งให้จำเลยฟ้องเป็นคดีต่างหาก”

ข้อที่นักศึกษาควรระวังในการฟ้องแย้งนั้นอย่าลืมพิจารณาหลักกฎหมายเกี่ยวกับ เรื่องนี้ประกอบด้วย มิใช่ว่าเรื่องอะไรๆ ก็นำไปฟ้องแย้งได้ หากเป็นเช่นนั้นไม่ เรื่องใดจำเลย จะมีสิทธินำไปฟ้องแย้งรวมไปในคำให้การได้นั้นกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ว่าต้องเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ (ป.วิ.แพ่ง มาตรา 177 วรรคสาม และมาตรา 179 วรรคท้าย) สรุปให้ง่ายๆ ดังนี้ เรื่องที่จะฟ้องแย้ง ได้ต้องเป็นข้อเท็จจริงอันเดียวกัน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิม นอกจากที่กล่าว มานี้แล้ว จะต้องเป็นคดีที่ยังไม่ขาดอายุความด้วย

ตัวอย่างแนววินิจฉัยของศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม เช่น โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าออกจากห้องเช่าของโจทก์ และเรียกค่าเสียหายด้วย จำเลยให้การรับว่าได้เช่าจากโจทก์จริง แต่จำเลยได้ตัดแปลงห้องเช่ามีราคาสูงขึ้นและได้เป็นผู้เช่าที่ดินซึ่งปลูกห้องเช่านั้น จึงฟ้องแย้งให้โจทก์รื้อห้องแถว ถ้าวรื้อไม่ได้ก็ให้ใช้ค่าตัดแปลงห้อง ดังนี้ ฟ้องแย้งเป็นคนละเรื่องกับฟ้องเดิมซึ่งเรียกค่าเช่าและขอให้ขับไล่ ไม่รับเป็นฟ้องแย้ง (ฎ.1526/2503) โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากอาคารที่เช่า จำเลยจะฟ้องแย้งขอให้ศาลบังคับโจทก์เสนอขายอาคารแก่จำเลยตามสัญญาเช่าไม่ได้ เพราะไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม (ฎ.1357/2517) ธนาคารฟ้องเรียกเงินเบิกเกินบัญชี จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่าคนของธนาคารแก้และปลอมเอกสารสัญญาที่นำมาฟ้อง แต่คำฟ้องแย้งมิได้ขอให้ทำลายเอกสารสัญญา หากขอให้โจทก์รับผิดชอบในการกระทำของคนของโจทก์ใช้ค่าเสียหาย เป็นเรื่องไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม ศาลไม่รับเป็นฟ้องแย้ง (ฎ.661/2521)

แนววินิจฉัยของศาลฎีกาที่เกี่ยวกับให้ฟ้องแย้งได้ เช่น โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากบ้านเช่าที่ดินที่โจทก์ซื้อมาจาก ห. จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่าที่ดินและบ้านพิพาทเดิมเป็นของ ม. ๗ ได้ทำสัญญาขายให้จำเลยและมอบให้จำเลยครอบครองแต่ยังไม่ได้โอน โฉนด การที่ ม. โอนที่ดินให้ ห. และ ห. โอนที่ดินให้โจทก์เป็นการฉ้อโกงหรือฉ้อฉล จำเลยอยู่ในฐานะที่จะให้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้ก่อน ทำให้จำเลยเสียเปรียบเสียหาย ขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมซื้อขายที่ดินและบ้านที่โจทก์ได้มาจาก ห. และ ห. ได้มาจาก ม. เสีย ดังนี้ ฟ้องแย้งของจำเลยเป็นการสู้ว่าจำเลยมีสิทธิในที่ดินที่โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยดีกว่าโจทก์ จึงเป็นฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม (ฎ.90/2516) โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์โดยชำระเงินมัดจำเป็นเช็ค แต่เช็คเบิกเงินไม่ได้ขอให้จำเลยชำระเงินตามเช็ค จำเลยให้การว่าได้จ่ายเช็คให้โจทก์เป็นค่าประกันรถยนต์ โจทก์ไม่เอาสัญญาประกันมาให้จำเลยตามข้อตกลง จำเลยจึงไม่นำเงินเข้าบัญชีธนาคาร โจทก์ดำเนินคดีอาญากับจำเลย แต่ได้ตกลงกันให้จำเลยชำระเงิน 24,000 บาท ให้โจทก์ๆ จะนำสัญญาประกันภัยมาให้จำเลยๆ จ่ายเงินให้โจทก์แล้ว โจทก์ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง จึงฟ้องแย้งขอให้โจทก์คืนเงิน 24,000 บาทให้จำเลย ดังนี้ ฟ้องแย้งเกี่ยวกับฟ้องเดิมชอบที่ศาลจะรับไว้พิจารณา (ฎ.1887/2517) โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามตั๋วเงิน จำเลยให้การว่าโจทก์ผิดสัญญาอันเป็นมูลที่จำเลยรับรองตั๋วแลกเงิน จำเลยจึงงดจ่ายเงิน จำเลยฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายที่โจทก์ผิดสัญญานั้นด้วย ดังนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับฟ้องเดิม จำเลยฟ้องแย้งได้... ฯลฯ (ฎ.857/2518 , ฎ. 1917//2519, 609/2521)

การเรียบเรียงฟ้องแย้ง

เนื่องจากฟ้องแย้งถือว่าเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่งตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา 1 (3) เพราะฉะนั้นจึงต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย มาตรา 55 กล่าวคือ จำเลยผู้ฟ้องแย้งต้องแสดงได้ว่าตนมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่หรือมีข้อเท็จจริงที่จะต้องใช้สิทธิทางศาล อันเกิดจากการโต้แย้งสิทธิที่โจทก์เป็นฝ่ายกระทำขึ้น

ด้วยเหตุกฎหมายอนุญาตให้ฟ้องแย้งรวมไปในคำให้การได้ ดังนั้น ผู้เรียบเรียงจึงควรแยก ตอนใดเป็นคำให้การและตอนใดเป็นฟ้องแย้ง ทั้งนี้ให้แยกคำให้การไว้ตอนต้นแล้วจึงบรรยายเรื่องฟ้องแย้งในตอนท้าย ในทางปฏิบัติ การเขียนคำฟ้องแย้งใช้แบบพิมพ์ของศาล คือ แบบคำให้การโดยเพิ่มคำว่า “และฟ้องแย้ง” ต่อท้ายคำให้การ เมื่อเพิ่มเติมแล้วจะอ่านได้ความว่า “คำให้การและฟ้องแย้ง”

หลักเกณฑ์ในการเรียบเรียง

ฟ้องแย้งเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่งตาม ป.วิ.แพ่ง มาตรา 1 (3) เพราะฉะนั้นหลักเกณฑ์การเรียบเรียงคดีแพ่งธรรมดาจึงนำมาใช้ได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบรรยายข้อเท็จจริงทุกข้อที่ได้ตั้งไว้ เช่น ฐานะของโจทก์จำเลย นิติสัมพันธ์มีอย่างไร เพราะสิ่งเหล่านี้โจทก์บรรยายไว้ในตอนฟ้องจำเลยแล้ว ในฟ้องแย้งของจำเลยคงมุ่งแต่เรื่องโต้แย้งสิทธิมากกว่า เว้นแต่ในบางคดี เช่น คดีมรดก โจทก์อาจปฏิเสธฐานะทายาทของจำเลย สิ่งที่ได้แย้งกันเหล่านี้ อาจจำเป็นต้องต่อสู้ไว้ในคำให้การและฟ้องแย้ง ดังนั้น การเรียบเรียงฟ้องแย้ง การบรรยายข้อเท็จจริงจะสั้นและกะทัดรัดกว่าคำฟ้องธรรมดา เนื่องจากข้อเท็จจริงบางอย่าง โจทก์ได้กล่าวไว้แล้วตั้งแต่เริ่มต้นฟ้องคดี ดังนั้น การเรียบเรียงคำให้การและฟ้องแย้งฉบับเดียวกันควรมีดังนี้

1) เขียนคำให้การต่อสู้คดีไว้เป็นประเด็นเสียก่อนตามหลักการเรียบเรียงคำให้การ โดยยกประเด็นที่โจทก์ต้องนำสืบไว้ก่อนเป็นข้อต้นๆ แล้วตามด้วยประเด็นที่จำเลยจะต้องสืบก่อนไว้เป็นข้อถัดไป โดยใช้ถ้อยคำกะทัดรัด

2) เมื่อประเด็นที่เกี่ยวกับคำให้การหมดแล้ว การฟ้องแย้งควรยกเป็นข้อใหม่โดยนำหลักเกณฑ์การเรียบเรียงคำฟ้องในคดีแพ่งมาใช้โดยอนุโลม แต่ตัดข้อเท็จจริงที่ซ้ำออกให้เหลือแต่ประเด็นที่โต้แย้งสิทธิหรือเรื่องค่าเสียหายโดยตรงเป็นหลัก เช่น โจทก์บรรยายฐานะของโจทก์จำเลยและนิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยไว้เรียบร้อยแล้ว เมื่อถูกต้องเป็นจริงตามสัญญาที่มีต่อกันและถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ ในการต่อสู้คดีจำเลยอาจ

ต่อสู้ว่าไม่ได้ผิดสัญญา ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้โจทก์นำสืบก่อนเป็นลำดับ ผลจะปรากฏในข้อสุดท้าย
ว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งสิทธิและสู้ว่าไม่ได้ผิดสัญญา โจทก์ต่างหากเป็นฝ่ายผิดสัญญา ทำให้
จำเลยเสียหาย ฝ่ายจำเลยมีสิทธิเรียกค่าเสียหายตามสัญญาได้อย่างไร จำเลยจึงฟ้องแย้ง
เรียกเอาค่าเสียหายจากโจทก์ซึ่งเป็นมูลฐานสำคัญของการฟ้องแย้ง

3) คำบังคับท้ายฟ้องแย้ง ถือหลักเกณฑ์เหมือนกับท้ายฟ้องธรรมดา

4) เอกสารประกอบท้ายฟ้องแย้ง อาจต้องส่งไปด้วย เช่น กรณีมีสัญญาเปลี่ยนแปลง
เงื่อนไขที่โจทก์ต้องรับผิดชอบในเรื่องขยายระยะเวลาก่อสร้าง เปลี่ยนวัสดุที่ก่อสร้าง เมื่อ
โจทก์มิได้กล่าวถึง หรือบิดเบือนข้อเท็จจริงไว้ ต้องแนบเอกสารไปด้วย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์
ในการบรรยายฟ้องแย้ง

ตัวอย่างการเรียบเรียงคำให้การและฟ้องแย้ง

ข้อเท็จจริงจำเลยถูกฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด จำเลยได้ให้การต่อสู้คดีว่าไม่
ได้ทำละเมิดและฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายจากโจทก์ เพื่อความเข้าใจในเรื่องนี้ นักศึกษาพึง
สังเกตคำฟ้อง คำให้การและฟ้องแย้งที่นำมาประกอบการศึกษาต่อไปนี้

ตัวอย่างคำฟ้อง

คดีแพ่งละเมิด เรียกค่าเสียหาย

(กรมทรัพย์ากรธรณีฯ โจทก์ – นายเปี้ย วิเศษผสม จำเลย)

ข้อ 1. โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยเป็นกรมในรัฐบาล สังกัดกระทรวง
อุตสาหกรรม และโจทก์เป็นเจ้าของรถยนต์แลนด์โรเวอร์ หมายเลขทะเบียน ก.ท.ป. 5832
จำเลยเป็นผู้ขับรถยนต์แท็กซี่รับจ้างคันหมายเลขทะเบียน ก.ท.ท. 0168

ข้อ 2. เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2518 เวลาประมาณ 20 นาฬิกา จำเลยได้ขับ
รถยนต์แท็กซี่รับจ้างคันหมายเลขทะเบียนดังกล่าวไปตามถนนเอกมัยด้วยความประมาท
เลินเล่อและผิดกฎหมาย กล่าวคือ จำเลยขับรถด้วยความเร็วสูงในขณะที่ฝนตกถนนลื่นและ
จำเลยไม่ระมัดระวังถึงพวงมาลัยขับรถให้อยู่ด้านซ้ายของทางตามกฎหมาย โดยจำเลย
ขับรถด้วยความประมาทวิ่งกินทางทางด้านขวาเข้าไปในทางวิ่งของรถที่วิ่งสวนมา เป็นเหตุ
ให้รถยนต์ที่จำเลยขับชนรถยนต์ของโจทก์คันหมายเลขดังกล่าวข้างต้นซึ่งขณะนั้นนายชาติ

ศิริวัฒนมงคล ขับเล่นสวนทางมาและเดินรถอยู่ในทางของตนตามกฎหมายโดยแรงทำให้รถยนต์คันหมายเลขทะเบียนดังกล่าวของโจทก์ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน 16,625 บาท ปราบฏวรายละเอียดความเสียหายตามเอกสารท้ายฟ้อง หมายเลข 1 เหตุเกิดที่ตำบลคลองตัน อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้จำเลยผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน 16,625 บาท ให้แก่โจทก์ๆ จึงได้แจ้งให้จำเลยชำระค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวแล้วแต่จำเลยเพิกเฉยไม่ยอมชำระ ฉะนั้น โจทก์จำเป็นต้องฟ้องศาลขอให้ศาลบังคับ

คำขอท้ายคำฟ้องแพ่ง

- 1) ขอให้จำเลยชำระเงิน 16,625 บาท ให้แก่โจทก์พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ในต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ
- 2) ให้จำเลยชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายแทนโจทก์

ตัวอย่าง

คำให้การจำเลยและฟ้องแย้ง

ข้อ 1. จำเลยได้ทราบคำฟ้องของโจทก์แล้วขอให้การปฏิเสธและขอให้การฟ้องแย้งดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 2. จำเลยขอให้การว่า เหตุที่รถยนต์ของโจทก์คันหมายเลขทะเบียน ก.ท.ป. 5832 ชนรถยนต์ของจำเลยหมายเลขทะเบียน ก.ท.ท. 0168 เป็นเพราะความประมาทของนายชาติศิริวัฒนมงคล ผู้ขับขี่รถยนต์ของโจทก์เองที่ได้ขับรถด้วยความเร็วสูงเกินกว่าอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนดและในขณะที่ฝนตกหนัก เป็นเหตุให้รถยนต์ของโจทก์แฉลบกินทางด้านขวาถนนพุ่งเข้าชนรถยนต์ของจำเลยซึ่งขับมาในทางด้านซ้ายของถนนด้วยความเร็วตามปกติ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายใดๆ บรรดาที่เกิดขึ้นแก่โจทก์ในฟ้องก็ไม่ใช่ความจริง ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่รถยนต์ของโจทก์มีเพียงเล็กน้อย หากจะซ่อมแซมคงไม่เกิน 8,000 บาท

ข้อ 3. จำเลยขอให้การเป็นฟ้องแย้งว่า เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2518 เวลาประมาณ 20 นาฬิกา นายชาติศิริวัฒนมงคล ถูกจ้างมีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถของโจทก์ได้ขับขี่รถยนต์แลนต์โรเวอร์คันหมายเลขทะเบียน ก.ท.ป. 5832 ของโจทก์กลับจากไปราชการที่

จังหวัดชลบุรีจะไปยังกรมทรัพยากรธรณี ขณะที่รถยนต์ของโจทก์แล่นมาตามถนนเอกมัย ตำบลคลองตัน อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานครนั้นฝนกำลังตกหนักด้วยความประมาท ปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ กล่าวคือ นายชาติ ศิริวัฒนมงคล ได้ขับรถแล่นดีโรเวอร์ของโจทก์คันดังกล่าวด้วยความเร็วสูงเกินกว่า อัตราที่กฎหมายกำหนดและโดยเหตุที่ขณะนั้นถนนลื่นเนื่องจากฝนตกประกอบด้วยนายชาติ ศิริวัฒนมงคล ได้ขับรถมาด้วยความเร็วสูงทำให้รถแล่นดีโรเวอร์แฉลบกินทางเข้าไปทาง ด้านขวาของทางแล้วพุ่งเข้าชนรถยนต์ของจำเลยคันหมายเลขทะเบียน ก.ท.ท. 0168 ซึ่ง ขณะนั้นจำเลยได้ขับรถสวนทางไปด้วยความเร็วไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดและแล่นชิด ขอบทางด้านซ้ายของถนนเป็นเหตุให้รถยนต์ของจำเลยเสียหายคิดเป็นเงิน 12,000 บาท ปราบฎรายละเอียดความเสียหายตามเอกสารท้ายคำให้การนี้ซึ่งโจทก์ในฐานะเป็นนายจ้าง ของนายชาติ ศิริวัฒนมงคล จะต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่จำเลย เหตุเกิดที่ตำบลคลองตัน อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร

จำเลยขอถือเอาคำให้การนี้เป็นฟ้องแย้ง ขอศาลได้โปรดพิพากษาและบังคับโจทก์ ดังนี้

1. ขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องโจทก์
2. ให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน 12,000 บาทแก่จำเลย
3. ให้โจทก์เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีในต้น 12,000 บาท นับแต่วัน ยื่นคำให้การและฟ้องแย้งนี้ จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น
4. ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลยด้วย

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....จำเลย

คำให้การและฟ้องแย้งฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....ทนายจำเลยเป็นผู้เรียงพิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียงและพิมพ์

หมายเหตุ สถานที่เกิดเหตุเมื่อปี พ.ศ.2518 ยังคงใช้ตำบล อำเภอ ปัจจุบันในเขต กรุงเทพมหานครใช้คำว่า แขวง แทนตำบล และใช้คำว่าเขตแทนอำเภอ ดังนั้น ตามตัวอย่าง ที่ยกมานี้ ให้นักศึกษาใช้คำให้ถูกต้องด้วย ในต่างจังหวัดยังคงใช้คำเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนเนื้อหา ยังคงมาตรฐาน

คำให้การแก้ฟ้องแย้ง

เมื่อจำเลยได้ฟ้องแย้ง โจทก์เดิมยอมตกเป็นจำเลยของฟ้องแย้งและต้องยื่นคำให้การแก้คดีฟ้องแย้งทำนองเดียวกับจำเลยในคดีแพ่ง (ป.วิ.แพ่ง มาตรา 178) การแก้คดีนี้ใช้แบบพิมพ์คำให้การธรรมดาด้วยกัน